

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre..... 16 kor.
 Negyedévre..... 4 „
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre..... 20 kor.
 Negyedévre..... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre..... 24 kor.
 Negyedévre..... 6 „

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétéfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Miniszterből vádló.

Sokan voltak és vannak Magyarországon, a kik őszintén sajnálták, hogy Polónyi Géza megszűnt miniszter lenni. A volt igazságügyminiszter utóbbi beszédének hatása alatt e sajnálkozók még egy sajnálkozással megtoldhatják véleményüket. Kár, hogy Polónyi kibukott a miniszteri székből; de még nagyobb kár, hogy oda egyáltalán beleültették.

A mit elmondott Polónyi, az mind igen közel jár az igazsághoz. A királyi kötött paktum jóformán csak terhet rótt a nemzetre; majdnem egyenlő volt a feltétlen meghódolással. Bosznia bekebelezése Magyarországra nézve csak veszedelmeket hozhat; a bekebelezés maga sem egészen az alkotmányos formák közt történt. Az önálló bank egyetlen lehetséges lépés a függetlenség felé. Ha a magyar nép kiábrándul a 48-ból, abból nem az következik, hogy 67-es lesz belőle, hanem az, hogy a nemzetköziség karjaiba fog hullani.

Ez mind szomorú valóság, szóról-szóra igaz. Ha ezeket bármelyik képviselő, a kormány leglelkesebb híve is, elmondja, csak tapsoltunk volna hozzá. A kormánynak szüksége van megbízható többségre,

azonban arra is, hogy ez a többség első sorban nemzeti többség legyen, akarattal, véleménynyel, önérzettel, nem pedig csak kétrét görbülni kész derékkal és mindig sápirt nyuláló kezekkel, mint volt a néhai szabadelvű többség. Meg kell mondani az igazat és pedig magában a többségben, nehogy odafenn az a gondolat verjen gyökeret, hogy a mostani többség is csak olyan, mint volt a régi. Meg kell mondani a kellemetlen igazságokat is, hadd lássák, hogy a mai kormány nyíltan dolgozik a nemzet javára s az igazságot megköveteli. De éppen mert a kormányon levő becsületes hazafiak becsületes munkáját akarjuk megkönnyíteni, minden elmondott igaz beszédnek csak erre az igaz célra kell törekednie.

Nos hát Polónyi beszédje nem volt igaz beszéd, mert hamis volt a célzata. Ravaszul, kiszámított furlanggal adott a kormánynak egy mérges szúrást, mint mikor a földön kúszó kígyó megmarja a mezőn munkálkodó embert. Némelyek ugyanis földre tiport nullának tartották Polónyit.

Most bebizonyította, hogy egyáltalán nem nulla, sőt egymagában is számbavehető tényező, mint az egész ellenzéki vegyeskereskedés. De azt is bebizonyította,

hogy a bosszu sarából felemelkedni képtelen.

Polónyi a nemzet bizalmából lett a vezérlő bizottság tagja, a nemzet és a király bizalmából miniszter. Beszédének élt, mondókájának fullánkot azokkal az adatokkal kölcsönzött, melyekhez csak mint e bizalomnak részese juthatott. Mikor e titkokat leleplezte, közönséges visszaélést követett el a belehelyezett bizalommal s Lengyel Zoltánnak adott igazat, a ki azt mondta, hogy ez az ember nem való miniszternek. A szenzációéhes közönség mohón kaphat a leleplezéseken, de aki a politikában is szereti a tisztességes eszközöket, elfordul a leleplezőtől. Ez nem leleplezés, hanem csak denunciació.

A tanulságot azért le kell vonnunk. A paktum nem annyira békekötés, mint megadás volt. Gyengék voltunk s az erős élt azzal a hadi joggal, hogy ő diktálta a feltételeket s azóta sem tudtunk előbbre haladni. Nincs erő, nincs összetartás — s a Polónyiak is a bomlasztók seregét gyarapítják. Lássuk be végre, hogy erőgyűjtésre, összetartásra van szükség. A küzdelem nincs befejezve, kitörhet újból, úgy készüljünk tehát, hogy a legközelebbi

„TISZÁNTUL” TÁRCZÁJA.

Demokrata harcegnő.

Natalia főhercegnő előkelő magatartással lépett be udvarmesternője kíséretében a titkárához, Eugen grófhhoz és bájosan meghajította a fejét. A gróf mélyen meghajolt és állva maradt, míg csak a főhercegnő nem intett neki, hogy foglalja el előbbi helyét. Azután az udvarmesternő felé fordult:

— Ugy látom, báróné, hogy a levelezésem ma sok időt fog igénybe venni — szólott. Egy időre tehát felmentem önt szolgálata alól.

A hercegnő nagyon kedvesen beszélt, de az udvarmesternő nagyon megbotráncozott azon, hogy ilyen nagyot akar véteni az udvari etikette ellen.

— De felség — ő felsége, az édes atya másként rendelkezett — hebegte zavartan.

— Ő felsége, az atyám, most éppen köszvényben szenved. Ilyenkor nem tud semmiről semmit — válaszolta a fiatal leány és bucsuzóul meghajította a fejét a főudvarmesternő előtt, aki hűledezve hagyta el a szobát. A gróf udvariasan nyitotta ki előtte az ajtót és a mire visszatért a hercegnő, már a nagy rakás levelet szemlélte.

— Ugy-e — kérdezte tőle — most is, mint rendszeren csupa kérelmek? Ennek a védnökönje legyen, amannak engedjem a nevemet az élére írni stb. Oh! Mennyire meguntam már ezt a rabszolga életet.

— Igen, felség — válaszolta a titkára. — Éppen olyanok a mai levelek, mint a tegnapiak és az az előttiék. Csak egyetlenegy van, amely eltér a rendesektől. Ez pedig egy szerelemittas ifjú ömlengése. Hannstein Adolfnak hívják, foglalkozására nézve szabó és a piactéren lakik. Kemény büntetést fog kapni merészségéért.

A fiatal leány szigorú arcát mosoly világította meg, azután elolvasta a levelet, össze-tépte és határozottan így szólott:

— Ügyet sem fogunk vetni az egész dologra. Tetszik nekem az az önámítás, hogy a személyembe szerelmes, pedig csak a rangom imponál neki.

Eugen gróf fürkészve nézett a leányra. Látta, hogy ma különös kedélyhangulatban van. Egyik napról a másikra nagy változásokon ment át mindig és ezért nagy feladat volt a titkári állás betöltése. De Eugen gróf helytállt és állását semmiért sem engedte volna át másnak.

— Gyermekekora óta mindig azt hallom, folytatta a leány — hogy egy szép napon majd Károly weinbergeni herceg le fog száll-

lani a dombok felől és elfoglalja a mi kis királyságunkat. De hát miért késik már annyi ideig? Szegény öreg atyámnak semmi kedve sem volt a kormányzásra, csaknem erőszakkal koronázták meg és én, az egyetlen gyermeke éppoly szívesen lemondanék a rideg udvari életről. Hiszen a nép is többet érne a dugzagdag Károly herceggel, mint velünk! Én volnék az első, aki bejövetele esetén a sapkám-mal lapdálnék örömben. Micsoda kin ez, hogy senkitől sem hallhatok egy igaz szót. Ha én leszek a királyné 70 éves koromban is el fogják majd velem hitetni, hogy gyönyörű fiatal nő vagyok!

A leány könnyes szeméin keresztül is ingerülten tekintett a grófra, mintha őt tartaná hibásnak az elmondottakért.

— Igazán így állanak a dolgok? — kérdezte amaz nyugodtan. — Látta, én nem vagyok hercegnő, hát tudhatom.

— Hát nem látja? azért, mert valaha királyné leszek, minden szappankereskedő az én nevem alatt akarja hirdetni találmányát! De én ezt az életet gyűlölöm! Szeretnék szabad lenni, helyet szoríthatni azokkal, akik nekem rokonszenvesek és megfigyeléseket tenni, de itt le vagyok csukva! Nem tehetek semmit!

Pedig addig nem nyugszom, míg egyszer szabad lábra nem állok, lerázom magamról a bilincseket és kimegyek egyedül a nép közé.

szeretet övének (cingulus, mely egyedül csak nálam szereshető be.

Midőn a Főtisztelendő papság és a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem, föl kell említenem, hogy elvem mindig a jó munka és jutányos ár volt, melytől eltérni a lüvéban sem fogok.

Nagybecsű megrendeléseiket kérve, maradtam kitűnő tisztelettel:

Bumbera Imre utóda,
 polgári és papi szabó.

Bumbera Imre
 polgári- és papi szabó.

Nagyvárad, új „Bazár”-épület színház-oldal

Van szerencsém a n. é. közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy a legujabb divatu és legjobb minőségű szöveteim raktáron vannak, melyekből a legujabb és legelegánsabb szabás szerinti ruhákat készítem nagybecsű megrendelőimnek.

Különösen felhívom a Főtisztelendő papságot az egyszínű és fekete árúimra, melyeket kizárólagosan a Főtisztelendő papság részére tartok. Állandóan nagy választék reverenda, szimáda és egyházi quadrátusokból. Rivétum viola és fekete színben, továbbá egyedüli raktára a mai idény legszebb és legcélyszerűbb hit. remény,

békénél ne nekünk diktálják, hanem mi diktáljuk a békefeltételeket.

De addig még hány Polónynak kell tisztultabb felfogást tanusítania! S hány magyar embernek kell megtanulnia, hogy a ki most a magyar közt bomlasztó szerepet játsza, az az ellenség számára megköztözve szolgáltatja ki a saját nemzetét!

Mikor fogják nálunk az emberek megtanulni, hogy a haza mindennél előbbre való, — még a bosszu, a vendetta érzésénél is?

*

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, december 12.

Elnök: Justh Gyula.

A mai ülés tíz órakor kezdődik.

Felolvassák az interpellációs könyvet. Interpellációt terjesztettek be: Nagy György és Szurmin György.

Harmadszori olvasásban elfogadják a tegnapi letárgyalt nemzetközi szerződést.

Következik

az aropriációs

javaslat folytatódó tárgyalása.

Mihályi Tivadar: Polónyi tegnapi beszédével foglalkozik és helyesli a kormányra vonatkoztatott korholó kijelentéseit. A kormány politikája a nemzetiségek elnyomásában csúcsosodik ki. Bizalmatlan a kormány iránt. Nem fogadja el a javaslatot

Holló beszéde.

Holló Lajos: Nem helyesli Polónyi ama kijelentéseit a melyek a választói reformra vonatkoznak. A belügyminiszter előtt a legnemesebb hazafias aggodások voltak, amikor reformját megalkotta. Az annexió felett nem kíván bírálatot mondani, nehogy szavaiból az ellenség kovácsoljon fegyvert. A külpolitikai helyzetet nem nagyon aggasztónak, de komolynak tartja. Súlyosbitja a helyzetet a folyton növekvő katonai kiadások. A nemzetiségi veszedelemtől szól azután. Szomorúsággal látja, hogy a magyar föld fokról-tokra kikerül a magyarság ke-

zéből. A nemzetiségi veszedelem főrugói a nemzetiségi jegyzők, tanítók és papok. Abba kellene benyulni a kormánynak. (Helyeslés.)

A szociáldemokrácia veszedelmeit fejtegeti. Rámutat a szocialista terrorra, amely már-már a jogrend megbontására vezet. (Ugy van!) Szól a felekezetiesség mindjobban terjedő bajáról, amely e nemzet széttagolására fog vezetni. Emlekezteti a Házat, hogy az a kétszáz esztendő a legszigorubb az ország történelmében, amelyben a felekezeti harcok dúltak. Az ország fejlődését csak a szilárd alapokon nyugvó felekezeti és nemzetiségi béke biztosíthatja. (Általános helyeslés.) A városok fejlesztésére nézve egy módot lát csak, ha behozzák a területi adózást. A városokba beékelődő hatalmas latifundiumokat meg kell adózta ni. (Helyeslés.) Az ország fejlesztése érdekében az összes együttműködő kivánó elemeket tömöríteni kell.

Állandó és nyugodt kormányzatra van szükségünk. (Ugy van.) Ez a gondolat előtérbe helyezi a fúzió kérdését, amely szimpatikus neki. Egyesülnünk kell, hogy a nemzeti szuverenitás akaratát minden vonalon célhoz juttassuk. (Helyeslés.) A katonai térről elterelődött a nemzet harca a gazdasági térre, ahol kisebb az ellenállás. A nemzet akarata most egy nagy gazdasági ideálban az önálló bank kérdésében csúcsosodott ki, amelyet ha elejtünk az ország olyan letargiába érne, amelyből nem lesz lehetséges felrázni. Bizik a kormányban és a javaslatot elfogadja. (Éljenzés.)

Elnök öt perc szünetet ad.

Szünet után.

Gaal Gaszton beszél. Nem hajlandó a meghatalmazás meg nem szavazásával ex-lexbe keverni az országot és ezért megszavazza a javaslatot, de parciális bizalmatlansággal viseltetik a kormány iránt. A bank-kérdésben tiszta képe követel, hiszen a kvótát és ezért emeltünk (Helyeslés.)

Gál Gaszton azt mondja, hogy vagy megvalósítja a kormány a bankot és akkor bizalommal lesz hozzá, vagy nem és akkor tudni kell a kormánynak.

Endrey Gyula a győri képezdének ügyében kér választ Apponyitól.

Apponyi Albert gróf kijelenti, hogy az ügy előtt intézve békésen. A tanuló képezdészeknek semmi bajuk sem történt. A status quo visszaállított és ez az elintézés a királynak is tetszett.

E szavakkal gyors léptekkel elhagyta a szobát.

A várkertből egy kapu vezetett ki a népnekertbe. Ez az ajtó éjjel-nappal őrizve volt és ezen az estén Eugen gróf bujt az éjjeli őr ruháiba. Fáradozatlanul sétált le és fel a kapu előtt és minden óráutés után megkönnyebbülten lélekedett fel.

— Mem, nem merészkedne ilyen későn egyedül elmenni. A mai beszélgetés után féltettem, hogy valami nagy könnyelműséget fog elkövetni.

Felnézett a kivilágított toronyóra. Csaknem tíz óra volt már. Elhatározta, hogy mikor a tizedt elűtötte, felváltatja magát önként elváltalt őrsegtől.

E percben kinyílt a kapu és egy fekete ruhába öltözött fiatal nő lépett ki rajta. Lehetett volna egy szobaleány is, de Eugen gróf tudta, hogy nem az.

— Bocsánat, kisasszony, a jelésőt kérem. A leány bátran, érthetően válaszolt: Barbarossa!

— Barbarossa Erwachel — válaszolt az őr.

E percben kibujt a hold a fellegek közül és szemben álltak egymással. A leány egy percre megdöbben, de azután bátran folytatta:

— Feleltem a kérdésére, rögtön bocsásson ki!

— Bocsánat, kisasszony, de rendeletem van az iránt, hogy az udvarhölgyeket és az udvarhoz tartozó összes nőszemélyzetet ki ne bocsásson az éjjeli órákban.

A paktum.

Polónyi Géza képviselőházi beszédében pontonként felolvasta, ismertette és bírálta azt a paktumot, mely annak idején az ő közbenjárásával jött létre. A Budapest Polónyi beszédéből kiválogatta a paktum pontjait és így közölte:

1. A vezényleti és szolgálati nyelv kérdésének teljes kikapcsolása. Ezzel kapcsolatosan egy kormánynyilatkozat fog tétetni, amelyben a nemzet alkotmányos jogai kidomboríttassanak; és hogy ezen nyilatkozat tervezetére nézve a kinevezendő kormány ő felségének előterjesztést tesz.

2. Indemnítás és rendes ujoncjutalék 1905—1906.

3. A költségvetés pro 1905. és 1906. Beleértve a delegációk által már megszavazott felszerelési hitelt, valamint azokat az összegeket, amelyek abból a hitelből az első kormány idejére költségvetésileg esnek, továbbá a kvótadeputáció és delegáció azonnal való megválasztatása.

4. A vám- és kereskedelmi ügyekre nézve a külállamokkal már megkötött kereskedelmi szerződések, valamint az autonóm tarifa az országgyűlés által törvénybe iktattatnak.

5. Ami pedig Magyarország és Ausztria közötti viszonyt illeti, ő felsége ennek véglegesítésére szabad kezet ad a kormánynak. De kiköti, hogy a két kormány között a megegyezés az 1899: XXX. t.-cikkre való tekintettel létrejön. Ha azonban hihetetlennek bizonyul, akkor a status quo a kereskedelmi szerződés tartamáig fennmarad.

6. Anyagi felelősség aluli felmentés úgy a Tisza, mint a Fejérváry-kormány részére. A képviselőház élni fog jogával az említett kormányok politikai iránya felett elvi természetű határozatokat hozni.

7. A kormány hatvanhetes alapon az általános választói jog hiveiből, továbbá a koalíciós pártok tagjainak bevonásával fog megalakulni

Udvariasan, de határozottan beszélt, de a leány ingerülten fölkiáltott:

— Hát megvakult ön, gróf, hogy nem ismeri meg saját urnőjét, a hercegnőt? — Tüstént bocsásson el!

De az őr elébe állott.

— Nagyságos kisasszony, — nem illik, hogy könnyelmű tetteit a fiatal fenség nevében kövesse el. Igaz, hogy nevét nem hurcolhatja meg, mert nagy tiszteletben áll előttünk, — de az ön saját érdekében tanácsolom az óvatosságot.

A leány egy percig szótlánul maradt helyén, azután magánkívül felkiáltott:

— Ha még egy percig megteledekzik magáról, rögtön becsukatom önt!

— Ismétlem kisasszony, hogy a saját érdekében óvatosságot ajánlok. Ha beváltaná fenyegetését maga a főhercegnő — aki nagyon igazságos — lenne az első aki szabadon bocsáttatásomat követelné.

A leány szeméi villámokat szórtak.

— Vigyázzon, hogy mire használja fel a hercegnő nevét, ő képes lesz megbüntetni erőszakoskodását.

— Amint említettem, nagyon igazságos. Hangokat hallok, felváltják az őrseget. Engedje meg, hogy a palotába kisérjem. Nem szabad, hogy pletyka keletkezzék a dologból. Megfogta a kezét és a leány nem ellenkezett, belátta, hogy ezzel a felső hatalommal szemben nincs ereje. De azért minden ízében hercegnő maradt és az elválás előtt hidegen megszólalt.

— Holnap még beszélünk erről!

Másnap reggel Eugen gróf szorongva várta

Első sorban Hannstein Adolfot keresném fel s elhíteném vele, hogy imádott hercegnőjének üveg szeme, fals foga és vendéghája van, ki tudja, nem tennék-e ezzel boldoggá valami epekedő kis leányt, aki én miattam hiába vár egy pillantást is imádott Adolfjától.

— A gondolatai nagyon szépek, fenség, de ha valaki szaván akarná fogni, rögtön visszarettenne. Ha pedig valakitől őszinte szót hallana, azt egyszerűen nem tűrné.

— De igen! — Ha valaki elég bátor lenne hozzá, hogy figyelmeztessen hibáimra, — de nem csak az etikett elleni vétségekre, — csak tisztelném és becsülném érte.

— És ha valami könnyelmű tettet vetnének a szemére?

— Azt is tehetnék. Lássá gróf, maga idősebb és okosabb, mint én, maga figyelmeztethetne, ha valamit rosszul tcszek. Egyetlen vágyam az, hogy jó nő legyek, hogy azután annak idején ne kelljen félnem a haláltól.

A férfit meghatották a leány szavai, de azért formalitásokkal akart kibujni a felelet alól.

— Az én helyzetemmel ez nem férhet össze fenség...

— És kénytelen maga mindig ugyanegy helyzetben lenni. Lássá, hiszen a bárónét is kiközökentem a rendes kerékvágásból.

E perben megszólalt az ebédet jelző hang. A főhercegnő felugrott helyéről.

— Nem akarom az atyámat vártni. Mikor köszvényes bántalmi vannak, türelmetlen. Tehát ne felejtse el, gróf — de előre teszem, hogy befolyását csak holnapról számítom. A viszontlátásra!

az ő felsége által kinevezendő miniszterelnök javaslata alapján.

8. Ennek a kormánynak feladata lesz az összes előző pontokban megállapított teendők megvalósítása és ezenkívül mint utolsó teendőnek, a választói jogi reformnak keresztülvitele legalább is oly széles alapokon, mint az a mostani kormány tervezetében foglaltatik. Mindezek megalkotása után e kormány új választásokat eszközöl, ezek után a választások után pedig ez a kormány mely ekként feladatát megoldotta, nyomban lemond.

A győri képezdészek ügye. A győri tanítóképezdének ügye, amely az egész ország közvéleményét foglalkoztatta, dűlőre jutott. A negyedik osztály összes kizárt növendékeit gróf Széchenyi Miklós megyés püspök rendeletére visszaveszik. Vizsgálat nem fog megindulni s fegyelmi eljárás alá sem vesznek senkit.

Az országos esetté vált kínos ügy békés elintézését Ember János győrvármegyei kir. tanfelügyelő közvetítette, aki a püspöknél közbevetette magát a hazafias ifjak érdekében.

A győri tanítóképezde kizárt növendékei csütörtökön este küldöttségileg tisztelegtek Ember János kir. tanfelügyelőnél, aki ügyük támogatását már előzőleg is megígérte.

A tanfelügyelő olyan megoldást ajánlott, amely az ifjúságra nem megalázó s a püspököt mintegy kényszeríti annak elfogadására.

A megoldás pedig abból állott, hogy az ifjúság nyilatkozatban kijelentette, hogy a király személyét sérteni vagy a püspöknek az engedelmisséget és tiszteletet megtagadni demonstrálásukkal nem akarták s ha ez mégis arra magyarázhatná, a történetek telett sajnálatuknak adnak kifejezést.

Ember János kir. tanfelügyelő az ifjúság által aláírt eme nyilatkozattal pénteken reggel kiutazott Szanyba, ahol a püspök jelenleg tartózkodik s a nyilatkozatot eléje terjesztette. A püspök az ifjúságnak ezen nyilatkozatával meg-

a hercegnő megjelenését. De mikor oly pontosan és egyedül belépett, megnyugodott. Olyan bátran állt szemközt a leánnyal, hogy az gyorsan, — mielőtt lecsillapodott volna csinált ingerültsége — megszólalt.

— Eugen gróf, milyen mentsége van tegnapi viselkedésére.

— Semmilyen, fenség.

— Semmilyen? Akkor hát önmaga is megbocsáthatatlannak tartja azt?

— Az igaz tett nem szorul mentségre, fenség.

— Ha tegnap kiengedtem volna önt, ma nem ülnék itt nyugodt lelkiismerettel.

— De helyén van-e az, hogy maga az én tettem felett ítélkezzék? Nem látja kettőnk között a nagy különbséget?

— Arra akar figyelmeztetni, hogy a szolgálja vagyok, fenség. Nem fogom elfelejteni. Nemcsak kötelességem az, de megtiszteltetés is. Azonban az mégis tény, hogy ön nő, én pedig férfi vagyok, ezért aztán nekem kötelességem önt minden veszélytől megóvni. És kérem, fenség, csak gondolkozzék, nem ezen veszélynek akarta magát kitenni az este?

A leány hallgatott s csak hosszú szünet után válaszolt:

— Elfelejtettem a köztünk történt egyezséget. De lássa gróf, nagyon megharagudtam!

— Tudom.

— Bocsásson meg gróf, belátom, hogy én voltam a hibás.

Bájos mozdulattal intett neki és a a férfi megcsókolta a kezét.

E naptól kezdve nemcsak titkára volt a gróf, de a legjobb barátja is.

elégedett és ennek eredményeként dekrétumot bocsát ki, amellyel a kizárt növendékeknek az intézetbe való visszavételét elrende'i.

A püspök engedékenysége nemcsak az ifjúság, de Győr közönsége körében is nagy örömet keltett.

Balkáni események.

A porta egy titkos rendelete.

Konstantinápoly, dec. 12. A porta az összes vámhivatalokba egy titkos rendeletet küldött. A hatalmak beleegyezésével ugyanis a török vámok egy három százalékos díjemelést hoztak be. A dette publique a fővámhivatalokban kiküldötte a maga ellenőrző bizottságát. A porta most a titkos rendeletben tiltotta a delegátusoknak, hogy a vámhivatalok ügyeibe beavatkozzon. Az államadósságok intézőbizottságában ez a rendelet nagy megütözést keltett.

Szerb izgatás.

Sarajevo, dec. 12. Stadler érsek lapja a következőkről értesül: Mostárban szerb gimnázisták a Jecke-féle drogériában kiállított királyképet bemocskolták. Ezek a tanulók bepiszkították még azokat a zászlókat is, amelyeket a koronázási jubileum alkalmából több épületre kitűztek. Egy fekete-sárga zászlót, némely Lazarovics Lázár házán volt, a diákok bemocskoltak. A lakosság között nagy az elkeseredés és csodálkoznak rajta, hogy Pittner báró kerületi rendőrőrnök a merénylők ellen még csak vizsgálatot sem indított meg.

Szerbia készülődései.

Berlin, december 12. A Voss. Ztg. jelent: Értesülésünk szerint a szerb kormány százezer sátrat rendelt, melyek februárban és márciusban szállítandók Belgrádra. A Voss. Ztg. e híréhez a következő megjegyzést fűzi: Nem értjük, hogy mit akar csinálni Szerbia

Pár hét múlva aztán nagy izgalom és láрма volt az utcákon. Minden ajkon a Károly weinbergeni herceg neve lebegett.

— Ugy látszik, hogy megérkezik végre — sóhajtott fel Natália megbönnnyebbülten. — Hogy fog a papa örülni! Én pedig sok szerencsét kívánok neki.

És tényleg így állt a dolog. Mert e napon a fáradt öreg király ragyogó arcal jött be hozzájuk.

— Édes gyermekem, el lett határozva, hogy az új pénzeken szebben fog a Károly herceg ifju feje kinézni, mint az enyém. Azonkívül több pénz is jön forgalomba. Azért jöttem hozzád, hogy megkérjem a kezdet a Károly herceg számára, aki így akarja kielégíteni a népet.

— Papa, nem bántódom a dolog miatt, t. i. hogy más lesz a király?

A király vidáman nevetett.

— Mit gondolsz? — szólott. — Egy köszvényes öreg urnak áldás az, ha korona helyett kényelmes papucsot viselhet. De mi lesz Károly herceggel, hozzá mégy?

— Nem papa, köszönöm, meguntam már a tekintélyességet. Még fogok én parasztlakodalmon is táncolni, hát ön, gróf?

— Én csak a magamén szeretnék, — válaszolt amaz — de csak magával, imádott hercegnőm.

A király diskrétén nézett félre. Elhatározta, hogy Eugén grófnál jobb vő nem lehet a világon. Es igaza volt.]

százezer sáttal. Az egész szerb hadsereg, az első és második korosztályt is beleszámítva összesen 38522 ember. Ezt a számot az orosz önkéntesekkel lényegesen növelhetik, de még akkor se lehet megközelítőleg se szükség annyi sáttal.

A bojkott.

Konstantinápoly, december 13. A bojkott egyre tart. Drinápolyban 13 kocsi cukor kirakallanul a vonaton maradt. A csőcselék fenyegetések közt lerángatta az emberek fejről a vörös fezt és olyan zavargást csapott, hogy a csendőrség kénytelen volt beavatkozni.

London, dec. 12. Londonból Konstantinápolyba távirat érkezett, mely szerint Pallovincini őrgrot nagykövet a portától kártérítést követel a további tárgyalás alapjául. Nehézségek esetében Anglia fog közbenjárni. A bojkott még folyik. Szmirnában a csőcselék veszedelmes fenyegetések közt rántja le az emberek fejről az osztrák eredetű fezet. Ciprus szigetén Lenkoziában kihirdették az ostromállapotot.

UJDONSÁGOK.

Bosnyák nap.

A napokban felvetődött az az eszme, hogy Boszniába távozott bakáinkat miképen lehetne megörvendeztetni, míg végre itthon maradt tisztjeink Grüncewig altábornaggyal az élükön elhatározták, hogy csinálnak egy második »mucsai vásárt« ami azt hisszük emlékében van a nagyváradi és vidéki közönségnek is. Az ünnepség címe »Bosnyák nap« lesz és hogy mit fog ez nyújtani a jótékonyágot gyakorló, közönségnek, arra kicsik lennének lapunk hasábjai, mert a rendezőség mindent el fog követni, hogy az ünnepély impozáns dolog legyen. De hogy a rendezőség ki lesz, arra csak azzal felelhetünk, hogy az egész tisztikar egyöntetűen és a nagyváradi közönségből mindenki, aki valami ötletes és áldásos dolgot tud produkálni. Szorosan vett műsört azért nem is közölhetünk, mert még mindig újabb és újabb tárggyal bővítik annak keretét.

Bevezető dolog lesz a koncert, amelyet a szebbnél-szebb változatosnál-változatosabb ötletek követnek. Az ünnepélyt 18 án fogják megtenni a Kereskedelmi Csarnokban. A teremben különböző sátrak lesznek felállítva, kávéház cukrászda, teaház, pezsgős pavillon, de nem fog hiányozni a »Makk-Hetes sem a régi magyarosságával. Egy szóval pazar lesz.

Meghívóul szolgáljon ez a cikk, amelyik itt olvasható, mert meghívót ki nem bocsátanak, részt vehet mindenki, aki tudja, hogy fillérjeivel milyen örömet fog szerezni az idegenben fájlódó és ünnepelő hadfiainknak.

Még drága sem lesz, csak egy korona a belépés díja, de ezt annak véljük betudni, hogy a rendezőség a közönség annál fokozottabb adományozására is számít, amit a jó cél érdekében el is várunk annyira, amennyire telik. Kizsákmányolva nem lesz a publikum, csak egy valami zsákmányolhatja ki, az a gondolat, hogy talán az én nélkülözhető fillérem egy másnak, — itt a szegény bakáknak, — egy nélkülözhetetlent, vagy jobban mondva egy oly jóleső dolgot idéz elő, hogy értékét százzszorosan felülhaladja.

A tisztajövedelem fele a Boszniában levő 37-es tartózkodó bakák téli ruháinak beszer-

zésére lesz felhasználva, a másik fele pedig Karácsony estéjén a legénység megajándékozására van szánva. Azért iparkodjon mindenki részt venni szerény tökéjével ezen a jótékony-célú koncerten és adakozzék, mert aki volt már katonán talán tudja jól, hogy milyen buzditó egy ilyen csekélység is a kitartásra.

A rendezőség Grünzweig altábornaggyal az élén a tisztikarból és a polgári társadalom előkelőségeiből áll s ez is biztosítja a sikert. Felmerült a közönség körében az a praktikus eszme is, hogy vajjon nem lehetne-e a kereskedőket felhívni, tegyenek ki e napon üzleteikbe egy perselyt, amelybe a vásárló közönség pár fillért dobna? Ez a »bosnyák nap« bizonyosan nem csekély jövedelemmel járna.

* **Ülések a városházán.** Hétfőn délután a polgármesternél ülés lesz a »Bunyitay-*liget*« tervezete ügyében, még pedig az adományozó kívánsága szerint az ülésre hivatalosak lesznek a városi főmérnök, dr. *Hoványi Gyula* jogakadémiai tanár, *Géczy Lajos* nyugalmazott püspökségi főtitkár és *Szathmáry Király Andor* nyugalmazott megyei főpénztárnok. Ez az ülés lesz hivatalos végrehatására arra, hogy elhatározza, miszerint a néhai személtelrakodó helyből milyen átalakításokkal lesz üdülőhelye a szobában foglalkozó hivatalnokoknak és játszóhelye a gyermekeknek. — Ezenkívül ülés lesz még f. hó 17-én d. u. 4 órakor a *villamos felügyelő-bizottságnak* és 18-án d. u. 3 órakor pedig a *fegyelmi választmányának*.

* **Spanyolfalas fegyelmi a megyeházán.** A szerdai megyei közgyűlés nem minden humor nélkül fog lefolyni, legalább erre vall a következő eset. *Müller Béla* volt csehi közjegyző, mint már többször megirtuk a központi járás körjegyzőségének rendezése alkalmával kimaradt a hivatalából. Kimaradásáért *Müller* az illető tisztviselőket hibáztatja és a belügyminiszterhez feljelentést tett az iránt, hogy a tisztviselők ellen indítsák meg a fegyelmi vizsgálatot. A belügyminiszter a feljelentést leküldte a törvényhatósághoz, mert a jelen esetben a törvényhatóságnak van joga a fegyelmi vizsgálatot elrendelni. A törvényhatóság szerdán fog dönteni ebben az ügyben. A döntés pedig oly formán fog megtörténni, hogy a bizottsági tagok titkos szavazás útján mondják ki a fegyelmet. A szavazás a következő módon fog történni. A megyebizottsági tagok mindegyike kap egy fekete és egy fehér cédulát. A teremnek két végében két urna lesz felállítva. Az urnák mellett egyáltalán nem szabad senkinek se lenni, úgy hogy a szavazót senkinek ellenőrizheti. Ez az eljárás egy igen régi megyei szabályrendeletben van így kimondva s meghozatala óta egyetlen egyszer 1870-ben volt alkalmazva. Azóta senkinek sem jutott eszébe azon reformáció, mert nem volt rá szükség. A különös szavazás a leghatározottabb próbatétele a bizottsági tagok becsületességének, mert bármelyik bizottsági tag is visszaélést követhet el anélkül, hogy valaki észre vehetné.

* **Éder Géza halála.** Biharmegye közönségének gyásza van. Tegnap délelőtt az egyik derék és közbecsülésben állott tisztviselőjét *Éder Géza* beéli főszolgabíró ragadta el a halál. *Éder Géza* az év folyamán többször betegeskedett, állapota azonban sosem adott komoly aggodalmakra okot. A múlt héten csütörtökön a főszolgabíró meghült s hülése komoly

betegséggé vált. A főszolgabíró családja a beteghez Nagyváradról dr. *Fráter Imre* igazgató-főorvost és dr. *Konrád Márk* orvost vitette ki, hogy operációt végezzenek rajta. Az orvosok tegnapelőtt reggel mentek ki Beőbe, azonban a főszolgabíró már oly súlyos beteg volt, hogy az orvosok végzetesnek mondták az operáció kimenetelét és nem eszközöltek műtétet. Tegnap délelőtt a beteg állapota válságossá vált s háromnegyed 11 órakor bekövetkezett a halál. A főszolgabíró egyike volt a vármegye legrégebbi tisztviselőinek, aki állandóan és minden tekintetben valóságos mintaképe volt az igazi tisztviselőknél. 1853-ban született *Dragonyesden*. Édesatyja *Éder János* tárkányi körjegyző volt, *Éder Géza* középiskoláit *Belényesben*, *Nagy-szalontán* és *Debrecenben* végezte. A jogot a nagyváradai akadémián hallgatta. 1877-ben *Robogányban* szolgabíróvá választották. Később belényesi szolgabíró lett 1892-ben a beőli járás főszolgabírójává lett megválasztva s ez időtől kezdve haláláig meg is tartotta járását. Az elhunyt temetése hétfőn délelőtt 10 órakor lesz. Biharmegye a temetésen képviseltetni fogja magát. Az üresedésbe jutott főszolgabírói hely teendőit jelenleg *Ertsey Lajos* tb. szolgabíró látja el.

* **Egy közös hadnagy botránya.** Vasárnap éjszaka *Strbszky* község tanítójának, *Popovits Péternek* a háza előtt egy bakából álló járőrség állott meg. Az őrséget egy cs. és kir. hadnagy vezette. A hadnagy vasárnap éjszaka el akarta rabolni a tanító leányát, akibe szerelmes volt. Katonáival betört a házba és azt fenekestül fölforgatta, de a leányt nem találta sehoh. A tanítótól a paphoz, *Popovics Kosztához* ment az őrség, mert a hadnagy azt hitte, hogy a leány ide, a nagybátyjához menekült. Az egyik sarokban megtalálta a rivó-szepegő, félig ajult leányt. A hadnagy megparancsolta embereinek, hogy ragadják meg a boldogtalant és vigyék. A durvalelkű legények szempillantásig haboztak: oly rettenetes hatást gyakorolt rájuk a szerencsétlen gyermek. De a hadnagy rájuk rivált és akkor azután »teljesítették kötelességeiket.« Időközben *Popovics Koszta* telefonált a visegrádi csendőrségnek és segítséget kért. A csendőrök rögtön utnak indultak, hogy lefegyverezzék a vadállatias tisztet, — de már csak a lakásán találták meg. Itt találták meg a leányt is . . . iszonyatos állapotban. A ruhája rongyokban csüngött róla; arca, melle, teste, friss véres sebekkel volt borítva, a hajának egy része ki volt tépve. Ott hevert ajultán a padlón. A leányt hazaszállították. A járőrt a hadnaggal együtt a katonai hatóság letartóztatta.

* **Lesz a nyáron cirkuszunk.** A nyári szórakoztatásról a közönségnek már most kezdenek gondolkodni a különböző látványosságok bemutatói. Kérvényt adtak be a városhoz a *Villand testvérek*, hogy 1909. július 15-től augusztus 15-ig terjedő időben a lovardájokban 10 előadást tartanak s a helyért 300 koronát hajlandók fizetni. Fentemlített cirkusz már volt városunkban és nem bánta meg senki sem, aki megnézte, oly változatos műsorral szórakoztatta a közönséget.

* **A Kereskedelmi Csarnok választmányainak családi estélye.** A Kereskedelmi Csarnok választmánya egy nagyon kedvesnek ígérkező családi estélyt fog rendezni december 19-én este fél 9 órakor. A családi estélyen közre fog működni *Hevessy Mariska*,

Batizfalvy Elza, *Hajnal György*, *Sik Rezső*. A rendezőség élén dr. *Popper Ákos*, ifj. *Moskovits Már*, *Bogdán Jenő* fardoznak, azonban a kereskedelmi tanárok agilis csapata is buzgókodik az estély sikere érdekében. Az estélyre egy személyjegy ára 2 korona, egy családjegy-ára 3 korona. Az estély a Kereskedelmi Csarnokban lesz megtartva s az iránt igen nagy érdeklődés nyilvánul meg már most is.

* **A fostómunkások eltűnt pénze.** A magyarországi fostómunkások országos szövetsége nagyváradai helyi csoportja nevében *Udvari Árpád* elnök és *Moskovits pénztárnok* tegnap panaszt emeltek, hogy a helyi csoport *Beőthy Ödön* u. 21. sz. a levő helyiségből, az íróasztal fiókjá felfeszítése után onnét egy kis kazettát elvittek, a kazettában pedig az egylet vagyonát képező mintegy 140 korona pénz volt. Hogy ki lehetett a tettes, s mikor történt a tett, azt feljelentők még csak nem is sejtik, sőt még azt sem tudják, hogy mennyi pénz volt a kazettában. A rendőrség folyamatba tette a nyomozati eljárást. S miután beigazolást nyert, hogy felületes volt a kezelés, a rendőrség megindítja a bünvádi eljárást.

* **A kis szerelmes.** Tegnap számunkból már tudja a közönség a Nagy Borcsa kirablásának esetét. Ma újabb fejleményekről hallottunk. Furcsa, szinte hihetetlen eleinte a dolog, mert a kis hamisnak, t. i. *Piroskának* a cselédnek a kebelébe találtak egy levelet, amely Nagy Borcsának volt címezve. Ez igen érdekes, annyira, hogy csak a sorok közt adhatjuk a közönség tudtára. A levélben egy szerelméről számol be, amely már 6 év óta tart és annyira kifejeződött a kis pajzán nő szívében, hogy csak a kapa és ásó választhatja el őket egymástól. Tettét tényleg a bosszu sugalmazta, mert szerelme egy a Borcsa körül levő fiatal 16 év körüli flu volt, aki elköltötte az ő 1200 koronáját és most, hogy már a pénze elfogyott, ő is értéktelen lett, el akarták csapni. Ez a közmegevetés sugalmazta neki azt, — mint a levél tárgyalja, — hogy ha neki már nincs pénze, ne legyen Borcsának sem. Így lett Borcsának az ékszer- és betéti könyve, a pénzével együtt a láng martaléka. Nem tudjuk, vajjon a kemény deszka pricscsen és a rabkenyéren nem fog-e szerelme csillapodni.

* **Rendőrök vizsgája.** A rendőrlégénység tegnap tett vizsgát a főkapitány előtt. A vizsga minden tekintetben szép reményekkel járt. Vizsgázott összesen 20 legény és e közül 12 kitüntetéssel tette le a vizsgát, míg nyolc elégségesen. A rendőrök a szükséges szervezeti, fegyelmi és szolgálati szabályok, sőt a büntető törvényeknek fontosabb részében is meglepő feleleteket adtak. A tanítás mely oly szép eredményt ért el *Becsey Ignác* rendőrőrmestert dicsérik, aki fáradhatatlan buzgalommal a legénységnek állandóan és lelkiismeretes mestere volt és ezért méltán érdemli meg felebbvalói elismerését és kitüntetését. Kitüntetéssel vizsgáltak a következő rendőrök: *Benedek Lajos*, *Varga Lajos*, *Török Lajos*, *Varga Gábor*, *Lovas Lajos*, *Karácsony Mózes*, *Akosi József*, *Jámbor Mihály*, *L. Nagy Imre*, *Tötös Gyula*, *Forrás Lajos*, *Vitéz Imre*. A vizsgázóknak a főkapitány legnagyobb meglegedését fejezte ki.

* **Találtak** Egy zsebórát lánccal, továbbá húsz korona pénzt. Igazolt tulajdonosai átvehetik a rendőrség I. emelet 7. számú szobájában.

* **Uj emeletes bérpalota a Rákóczi-uton.** Városunk ismét szépül egy impozáns bérpalotának, mely a hallomás szerint kiváló kidolgozású lesz. Tegnap adta be a tervet ifj. *Moskovits Mór* a városi mérnöki hivatalhoz jóváhagyás végett. A tervet *Vágó László* és *Mór* budapesti építészek készítették.

* **Gazdasági munkálakások Bihar-megyében.** Bihar megye a gazdasági munkálakások ügyét oly nagy szeretettel és ambícióval karolta fel, hogy dacára a közbejött igen nagy akadályoknak mégis sikeresen fogja megoldani ezt a kérdést. Tegnap ez ügyben a kiküldött bizottság ülést tartott. Az ülés a megyeháza kistermében folyt le. Jelenvoltak *Miskolczi Ferenc* dr. alispán elnöklése alatt *Fetser Antal*, *Erőss Rezső*, *Baranyi András*, *Száhlender Károly*, *Des Echerolles Kruspér Sándor*. Az ülés megnyitása után *Miskolczi Ferenc* alispán bejelenti, hogy a munkálakások felépítéséhez szükséges egy millió korona kölcsön megszerzése végett két pénztintézetet lépett összekötésbe, azonban a pénztintézetek nem hajlandók a kölcsönt megadni. Az alispán véleménye szerint leghelyesebb volna, ha a szükséges pénzt a *megye alapjaiból* vennék fel. Erre a célra pedig a legalkalmasabb alap az árvavagyon, mely két és fél millió koronával rendelkezik. Az árvavagyonért jelenleg a pénztintézetek 4 százalékos fizetnek. A megye ezért a pénzért 4 százalékos fizetne. A megépített házak lakói ezt ugy fizetnék vissza, hogy az épület árának évente 7 százalékát fizetnék s ez esetben 20—25 év alatt le is lenne fizetve a ház ára. A 7 százalékból kettőt a földmívelési kormány fog utalványozni mint ezt már meg is ígerte. Ebből a pénzből még egy fél százalék tartalék-alap létesítésére is jut, mely azokat a hiányokat fedezi, melyek egyes lakások üresen állása alkalmával merülnek fel. Egyszóval a visszafizetés módzatai eléggé garantáltak, azonban van egy igen nagy akadály és ez a törvény, mely ugy intézkedik, hogy az árvavagyon csakis földvagy házbiztosításra adható. Ez a törvény azonban még a hetvenes évekből való és reformokra szorul. Most csupán a belügyminiszteren fog mulni, hogy jóvá fogja-e hagyni a kölcsön felvételét vagy sem. *Fetser Antal* hozzájárul a kölcsön felvételéhez, azonban hangoztatja, hogy az árvapénzeket föltétlenül védelmébe kell venni a vármegyének. Az ülésen elhatározták, hogy az első építkezéseket *Ant* községben kezdik meg és pedig már a jövő év tavaszán. A bizottság elhatározta ezután, hogy a kölcsön-ügyet a számvétségnek adja ki azzal a meghagyással, miszerint számítsa ki, hogy a kölcsön 20 év alatt milyen százalékok mellett fizethetők vissza. A számvétség jelentése a szerdán tartandó megyebizottsági ülésen fog ismét tárgyalás alá kerülni, amikor határozni a kölcsön kérdés felett.

* **A lourdesi osodásan meggyógyultak kongresszusa.** A mai általános kongresszusos világban kétségkívül egyedül áll az, mely a múlt hét folyamán Párisban a Rue Monsieur-n összeült. Tudvalevőleg az idén volt ötvenéves forduló-ünnepe a lourdesi jelenéseknek, melyeket az egész világ, de leginkább Franciaországban nagy nemzeti zárandoklásokkal ünnepeltek meg. Lourdes hirneves orvosának, dr. Boissariennek az az érdemes ötlete támadt, hogy az idej csodásan meggyógyultak közül a francia alattvalókat egybegyűjti Párisba kongresszusra s hogy ugyanakkor meginvitalja az egész francia orvosi kart is, hogy a csodás gyógyulásokat a legilletékesebb tényezők megbírással, ellenőrizhessék és megállapítsák. Ezen kétségkívül szerencsés eszmét Boissarie orvos intézményének akarja átváltoztatni, illetőleg állandósítani szándékozik akként, hogy minden év decemberében tartani fog az év folyamán Lourdesban meggyógyultakkal egy-egy ily kongresszust, amelytől ugy hitéleti, mint társadalmi tekintetben csak jó eredményeket várhatni. Az idej kongresszuson mindössze 40 lourdesi gyógyult jött össze; férfiak, nők, fiatalok, öregek, mindenféle társadalmi osztályból; kik maguk mondogatták el a bírálatra meghívott orvosoknak s az okulni jött nagyközönségnek betegségeik keletkezését,

lefolysását s a meggyógyulást. A kongresszuson jelenvolt nevesebb orvosok Boissarienne kívül a következők: Giubert, Danchez, Gourand, Mennier, Pley, Goix; a közönség soraiban a legmagasabb társadalmi osztályok tagjai voltak jelen; magasrangú katonaisztek sem hiányoztak mint Mathieu és Cuverville admirálisok; kik mind hitőkben megerősödve távoztak az emlékezetes gyűlésről, melyet dr. Boissarie egy, a napokban promovált fiatal orvosnak dr. Van der Elst dicsőítésével fejezett be, kinek bátorsága volt doktori értekezése témájául a lourdesi csodagyógyulásokat választani.

* **Bosznia, Dalmácia, Hercegovina és Montenegro keresztül.** E címen tartja meg a Műkedvelő fényképezők köre vasárnap e hó 13 án délután 6 órakor vetítő estélyét a Tűzoltó őranya nagytermében. A jelen politikai viszonyok között különös érdeklődés nyilvánul a 88 képből álló sorozat iránt, mind-megannyi művészi felfogású felvétel, melyek e négy ország legjellemzőbb természeti szépségeit és különleges építkezéseit mutatja be, kitérve az ottani különleges néptípusokra is. A felvételek *Wenzel Frigyes Gross-Lichterfeldi* mérnök és dr. *Paech Frigyes* berlini amatőr felvételei. A vetítést érdekesítő felolvasás kíséri. A terem a vetítés tartamára kellemesen fűtve lesz. Nem egyleti tagok 40 fillér belépti díjat fizetnek a kész kiadások fedezésére.

x **Karácsonyi vásár.** Mivel raktárom nagyobbítására előnyös vásárlást eszközöltem, azon kedvező helyzetbe vagyok, hogy kivált a karácsonyi alkalmi mindenféle órák, — arany és ezüst ékszerek árait leszállíthattam. Ezen körülmény által tisztelt vevőimet bárkinél is olcsóbb ár mellett tudom kiszolgálni. Miért is kérem a n. é. közönség minél számosabb látogatását. *Szilágyi Géza* órák ékszerész, Rákóczi-ut, Orsolya-zárda épületben

* **Mozgófénykép a Korona-kávéházban.** Ma szombaton, vasárnap és hétfőn a legújabb szenzációs műsor lesz bemutatva a következő sorrendben. A hazafi. Feltékeny anyós. Vizesés a Pyránei hegyeken. Teleséged ámit minket. Sport Szt.-Mauritzban. Élet a közép-tengeren. Levélhulláskor. Csinos szobalány. Kezdeté 9 órakor. Belépti-díj nincs. Számos látogatást kér tisztelettel *Klein Lajos*, kávé.

Névjegyek

a legizlésebb kivitelben megrendelhetők **SEBŐ IMRE** könyvkereskedőnél
Nagyváradon, Rákóczi-ut.

* **Münc'ner Kindl.** Nagyvárad sörfogyasztóinak már a jövő héten alkalmuk lesz a világhírű »Münc'ner Kindl« elnevezésű bajor sört megízlelni. Ez a kiváló sör mely még a Salvator sört is felülmúlja. Nagyváradon kizárólag csak a »Pannonia« étteremben lesz kapható. *Délelőtti hangverseny vasárnap délelőtt 10-től 1 óráig nagy hangversenyt tart a háziestred zenekara a »Pannonia« étteremben változatos műsorral és feltűnést keltő szólószámokkal.*

* **Uj vendéglő.** A volt »Kecskeméti-féle« vendéglőt — mely a vidékiek kedves találkozó helye *Strobl János* vendéglős vette meg. Nagy helyiségek. Kitűnő borok frissen csapolt kőbányai sör hideg és meleg ételek állandóan kaphatók.

* **A »Fekete Sas« fényvirdája.** Alkalmuk volt meggyőződést szerezni arról, hogy a »Fekete Sas«-palota, pazar berendezésű, művészeti fényvirdája egyik legérdekesebb része az impozáns épületnek. Kár, hogy a mi közönségünk még nem elég fogékony a valóban művészi fényképek iránt, mert e téren a *Daykovits* specialista hatalmas előrehaladást ígér. A híres németországi mesterek nyomán jár ő s meglepően szépek a fővárosból hozott

villanyfelvételei. Már is óriási az érdeklődés a közönség rendelkezésére bocsátott műtermében s hiszszük, hogy művészi tehetsége folytán csakhamar meleg rokonszenvre fog találni városunkban is.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Vasárnap d. u.: A hadnagy ur, este: Tárjárás.

Hétfő: Nagymama.

Kedd: A préda.

Szerda: Gül Baba.

Csütörtök: A préda.

Péntek: Koldusdiák.

Szombat: Paradicsom.

Vasárnap d. u.: Szerencse fia, este: Szép Gárdista.

A préda.

Schnitzler Artur, a *Préda* szerzője, bizony-nyal azt képzeli, hogy ő igen jó darabot írt, mert ostobaságnak tünteti fel a párbajt, nemes dolognak a gyöngé női lovagias védelmét és az igazi férfias bátorságot. Ezekben a dolgokban tökéletesen igaza van. A párbaj ostobaság, a gyöngék védelme nemes dolog, a bátorság főlemel. Hanem azért *Schnitzler* ur darabja mégis igen gyenge valami.

Furcsa az összefüggés a cím és a mese közt. *Kazinszki főhadnagyot*, mert ez sértőleg nyilatkozott *Reidl Annáról*, a szép és erényes színésznőről. A főhadnagy párbajra hívja *Pált*, ez azonban kijelenti, hogy ostobaságnak tartja a párbajt és nem verekszik. Közben a színésznővel megvallják egymásnak szerelmüket s elhatározzák, hogy elutaznak. *Pál* azonban megtudja, hogy a főhadnagy őt halálra keresi. Erre marad s *Kazinszki* az első találkozásnál a nyílt utcán lelövi. *Anna* zokogva borul rá, *Kazinszki* pedig tragikus léptekkel a színpalak közé indul azzal, hogy tudni fogja kötelességét. A függöny azonban legördül s máig titok, micsoda kötelességet teljesített a színpalak mögött *Kazinszki főhadnagy*?

Ki a préda? A színésznő, akit prédának szántak, vagy *Pál* aki prédául esik? Valószínűleg a közönség préda, ha megnézi a darabot, fizet érte. A párbaj elleni argumentumok is rég ismerősek s azonfelül abból a naivan egyszerű helyzetből vannak bevezetve, mikor a krakéler kapja a pofont, amelyre rászolgált. Ezeket a kényelmesen összeállított érveket sikerül aztán a szerzőnek a harmadik felvonással halomra dönteni. Mert nem nagyon lélekemelő az, ha az ember csak azért kerüli el a párbajt, hogy aztán a teljes diszbe és kimustrált sisakba öltözött ellentele az utcán löjje le, mint a kutyát. Látszik, hogy a szerző nem tud még mit csinálni a témájával. Belekap s nem bír vele. Fölteti a kérdést, bizonytalanul, zavarszen s még bizonytalanabban válaszol rá. Nem csoda: maga sem tudja mit akar mondani. De nem tudja azt sem, hogyan mondja, amit mond. A jellemek tele vannak ellentmondásokkal s a dialog, bár élénk, de nem kelti azt az igazi érdeklődést, amely nélkül színpadi siker nincs. Kezdő ember munkája, a tehetség nyomaival. Egyelőre azonban a szerző jobban haragszik a katonaságra, mint amennyire haragjának tollával nyoma ékot is tudna adni.

Az előadás központjában *Tóth Elek* (*Pál*) és *Beregi* (*Kazinszki*) állottak. Mind a kettő komoly ambícióval játszott és sikert ért el. Kivált az I. felvonás vége, az összeszólalkozás sikerült. *Hevesi Mariska* (*Anna*) egyéniségéhez illett szerepének komoly hangulata. Játéka megfelelő

volt, bár a beszédben, hangsúlyozásba itt-ott több szint vegyithetett volna. Kisebbszerepekben Hajnal, Sik, Kassai, Gózon, Krasznai, Szarvasi, Sárvári Nusi és Hevesi Gusztó igyekeztek a megfeneklett darabon segíteni. A szerepeiket ugyan a sugón kívül nem sokan tudták, a rendező is egy kissé hihetőbbé és valószínűbbé mérsékelhette volna a tömegjelöket, egyekben azonban az előadás nem volt rosszabb, mint amennyit a darab megérdemelt. Hogy Schnitzler ur mit szolt volna hozzá, azt nem tudjuk, mert az előzetes reklám dacára nem volt itt. Azt sem tudjuk, hogy a közönség mit szolt volna a megjelenő szerzőkhöz. Annyi azonban bizonyos, hogy nem sok gyönyörűségük lett volna egymásban s így van valami logika abban a rendben, hogy az igazgatóság bejelenti a szerzők érkezését, a szerzők pedig bölcs előrelátásból nem jönnek el.

—7.

A színházi hét. A színházi reportár legnépszerűbb darabjait kötötte csokorba a direktió ennek a hétnek a műsorában. A *Nagy-mamával* kezdődik a hét, ezzel a hangulatos meleg és szíveszóló operettek, a melynek poetikus szövege és bűbajos meséje egyaránt méltó arra, hogy olykor-olykor megszólaltassák. Kedden és csütörtökön megismétlik Schnitzler Arthur katonadrámáját: a *Prédát*. A két drámai előadás közé illeszkedik szerdán a *Gül Babának*, Martos és Huszka kedves populáns operettjének a felelevenítése. Pénteken ismét a legszebb operettek egyikét: a *Koldusdiákot* kapja a publikum. A Koldusdiák reprice a legszerencsésebb volt az ideai repricek között: klasszikus szépségű, örökéletű dallamai ma is teljes frissességük erejével hódítják meg a hallgatót. A műsort szombaton a *Paradicsomnak* harmadik előadása zárja be.

A hadnagy ur délután. A mai délutáni előadásra már tegnap vásárolták a jegyeket a nappali pénztárnál. Ez az érdeklődés érthető és természetes. A hadnagy ur most kerül színre délután s így az a publikum, amely vasárnap délután állandó látogatója a színháznak, örömmel fogadja az ötletes vidám operett kitűzését. A hadnagy urnál alkalmasabb darabot nem is várhat a közönség könnyedség pajzanság, jó kedv vonul rajta végig az első jelenettől az utolsó humoros jelenetein, remek figuráin és mókáin sokat fognak kacagni.

A szép gárdista. A jövő vasárnap premiér lesz ismét a Szigligeti színházban. A bécsi operettek legjavából jutott hozzánk egy: A szép gárdista. Még a múlt évben adták első ízben az osztrák császárvárosban, azóta azonban még mindig műsorra kell tűzni a darabot, igazán impozáns népszerűsége miatt. Ezt a nagy hatást az operette első sorban a zenével érte el, amelyben egymást kergetik a legszebb melódiák. A darab tényes kiállításban kerül színre.

EGYESÜLETEK.

Felolvasás a »Szigligeti« társaságban. A Szigligeti társaság f. évi december hó 20-án (vasárnap) d. e. 11 órakor felolvasó ülést tart a következő műsorról: 1. Költmények. Irta és felolvassa: Szávay Gyula a Petőfi társaság rendes tagja. (Vendég.) 2. Diákélet Németországban. Rajz a német egyetemi életből. Irta és felolvassa: dr. Kiss Géza kir. jogakadémiai tanár a Szigligeti társaság rendes tagja. 3. Tolstoj a vidéken. Humoros elbeszélés. Irta és felolvassa: Sass Ede a Petőfi- és Szigligeti-társaság rendes tagja. A társaság kü-

lön meghívókat nem bocsát ki. A felolvasó ülés nyilvános és azon bárki megjelenhet. Az elnökség.

Gyűlés a tanone-otthonban. Van szerencsém az »Iparostanulók Otthona« felügyelőbizottságának t. tagjait a folyó hó 15-én kedden d. u. 3 órakor az Otthon Sztaroveczky-utcai épületében tartandó értekezletre tisztelettel meghívni. Tárgy: Az Otthon épületének megtekintése. Folyó ügyek. Glacs Antal főispán, elnök.

A »48-as Népkör« új Otthona. A nagyváradai 48-as Népkör folyó hó 10-én foglalta el az olasz-i városi Bazár-épületben a volt Magyar-bank helyiségét, hol a mai naptól szép tágas és kényelmes teke játszó, olvasó és társalgó szobák állanak a tagok rendelkezésére, valamint a szép külön bejárata könyvtár, mely ugymint eddig ezután is hetenkint kétszer kedd és péntek d. u. 6—7 óráig vehető igénybe a kör tagjai által.

MULATSÁG.

Naptár.

Január 22. Jogász kolon-estély.

IRODALOM.

Az Egyházi Közlöny. (Szerkeszti Gerely József) XX. évi. 50 számának tartalma: *Vendégek:* Gróf Csáky Károly püspök a sajtóért. — *Egyetemes egyház:* Minocchi az olasz modernizmusról. — Az Észak-franciaországi kath. nagygyűlés. — Lacroix püspök előadásai a Sorbonne-on. — Egy francia püspök élelmessége. — Jeanne d'Arc ócsárlójának büntetése. — A lourdesi csodásan meggyógyultak kongresszusa. — Doktoratust tett amerikai apáca. — »Császársértés« miatt elmozdított installált plébános. — »Népkör felekezeti béke után vágyik« — Apponyi a kongruáról és autonómia-áról. — Proházka a szocializmusról. — A plébániai ingatlanok eladása. — *Időszerű kérdések:* Dr. Strommer Viktorin. Az egyház és a modern világ. (III). — *Egyházjogász:* Dr. Huszár Elemér, A »Ne teméré«-hez. — *Szentírás:* Dr. Csárszky István, Hat év a Szentföldön. (VI. 1. Palesztina állatvilága.) — *Iskolaügy:* (GV). Bonyodalom az Education Bill körül. — *Társalgó:* (KJ). Karácsonyi gyűjtés a sajtóra. — *Irodalom:* —r., Pankrastiases — Hodács Á., A német katolikusok munkaterve. — Dr. Csepela Lajos: Jászi Oszkár dr. Mi a szociológia? — Kárpáti Aurél: Vértesi Arnold, Föltel. — A hét világirodalmából. — A hét krónikája. — Személyi hírek és apróságok. (Egy liberális lap jubileuma. — A sekrestyei lavabo-készülék diszítése. — Róma mint tengeri kikötő.) — Memento. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Esterházy-utca 15.

Igazságszolgáltatás.

Egy leány miatt. Berettyóújfaluban az elmúlt nyáron a kocsmában összeszólkoltak Nagy Imre és Magyar Péter odaváló legények. A vitának ezuttal is verekedés lett a vége, miközben Nagy egy kapával fejbe ütötte a másik legényt, ki könnyebb sérülést szenvedett. A civakodás oka féltékenység volt.

Ezt az ügyet tárgyalta tegnap a kir. törvényszék *Csulyok* Béla elnöklése mellett. Mivel a tettes beismerő vallomást tett, a törvényszék könnyű testi sértésben büntösnek mondta ki Nagy Imrét s 14 napi fogházra ítélte.

TÁVIRATOK.

A tifusz Arad megyében.

Arad, dec. 12. Nádas aradmegyei községben a tifuszjárvány egyre szedi áldozatait. Eddig hét haláleset és 27 betegedés fordult elő. A járvány átsapott a szomszédos Tanc községre is, ahol nemcsak a parasztok, de az intelligensebb osztályban is pusztít.

Tetszhalott ügyvédjelölt.

Balassagyarmat, dec. 12. Zselbik József 31 éves ügyvédjelölt tegnap hosszúságos szenvedés után meghalt. Hozzájártozói a temetés iránti intézkedéseket foganatosították, amikor az ügyvédjelölt felült ágyában. Az orvosok megállapították, hogy az ügyvédjelölt tetszhalott volt.

A török választások.

Konstantinápoly, dec. 12. Az ifju-török bizottságnak Konstantinápolyban állított képviselőjelöltjeit ma éjjel választották meg. A tiz képviselő között van öt török és pedig Achmed Riza, Refjik bég igazságügyminiszter, D'ahid, a Tanin szerkesztője, egy bég és egy hivatalnok, ezeken kívül 2 görög és két örmény ügyvéd és 1 a dohányjövédéknél alkalmazott zsidó.

Konstantinápoly, dec. 12. Reggel négy órakor kihirdették a fővárosban a választás eredményét. Az ifju-törökök kompromisszumos listája győzött. Megválasztottak öt törököt, köztük Achmed Rizat, két örményt, két görögöt és egy spanyolt. A parlament most csaknem teljes. Kétszázötven képviselőt, köztük negyven keresztényt és 3 zsidót választottak. A pártok képződése megkezdődött. Az ifju-török unionista bizottság, mely mintegy száz tagból áll, Achmed Rizát jelölte elnöknek. A második legerősebb pártnak az ozmán liberális autonomista pártnak ötven tagja van, mely párthoz talán még a pártionkivüliek és görögök is csatlakozni fognak.

Perzsiából.

Teherán, december 11. A sahnak a medslíkről kiadott új rendelete a következőképp rendelkezik: A medsliket a sah két évre nevezi ki. Hatáskörük kiterjed a miniszterek és a pénzügyek ellenőrzésére. Törvényhozási kezdeményezési joguk rendkívül korlátolt. Szintügy kérvényátvételi joguk, valamint interpellálási joguk is. A medslík hetenként kétszer gyűlnek össze.

Az anarkisták ellen.

Kalkutta, december 12. Az anarkisták és zavargást okozók elleni eljárás gyorsítása ügyében ma benyújtott törvényjavaslat vitája folyamán kijelentette Earl of Minto alkirály, hogy a jelenleg érvényben álló törvények elégtelenek a folyton fennálló veszélyek elleni küzdelemre. A titkos fegyverraktárak fölfedezése, a bengáliai helyettes kormányzó elleni merénylet és egy rendőrfelügyelő meggyilkolása új fejezetet nyitnak a felkelés történetében és messze elágazó összeesküvés fölfedezésére vezettek, amelynek bevallott célja volt rendszeres terv szerint a kormányhivatalnok meggyilkolása és a brit uralom eltávolítása Indiából. Az alkirály felszólította az összes népfajokat és társadalmi osztályokat, hogy egyesüljenek és

közösen küzdenek a titkos veszélyek és me-
rényletek ellen, amelyek csak gátolják a rendes
mindennapi foglalkozást.

KÖZGAZDASÁG.

Bortermelők figyelmébe.

Van szerencsém a mélyen tisztelt bor-
termelőknek tudomására hozni, hogy bor-
üzletemet borbizományi eladással kötöt-
tem egybe.

Ugy bel- mint külföldön a legtekinté-
lyesebb bormagykereskedőkkel állandóan
összeköttetésben, kérem tehát a
könnyebb eljárás céljából az eladásra
szánt bormenyiségeknek néhány sorban
való bejelentését, legolcsóbb árak megje-
lölésével.

Gerő Zsigmond

Nagyvárad Nagypiacz-tér 7 sz.

NYILTTÉR.

Kossuth Ferencz levele!

Tek. Balázsovich Sándor
gyógyszerész urnak Sepsiszent-
györgy.

„Csuzos bántalmaknál az
»INDASZESZ« bedörzsölése jó ha-
tásnak mutatkozott. Kérem le-
gyen szives nekem három üveggel
küldeni.»

KOSSUTH FERENCZ.

Számos előkelőségek és or-
vosok igazolják, hogy a törvé-
nyesen védett székelyhavasi

INDASZESZ

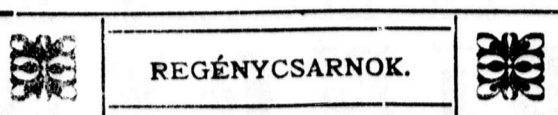
gyógyfű sósborszesz

legjobb szernek bizonyult a
test és izmok edzésére. Údit és
frissít. Megóvja a testet a hideg
káros befolyásától. Massagehoz
(Gyuró- kenő-kura) felette aján-
latos. Leghatásosabb szeresuz,
köszvény, rheuma, fejfájás, nátha,
influenza, tagszaggyógyítás és min-
dennemű meghűlésből eredő
bajok ellen. A székelyhavasi
»INDASZESZ« össze nem téveszt-
endő más sósborszesz készit-
ményekkel, melyek egyszerű szesz-
keverékek, holott az »INDASZESZ«
székelyhavasi gyógyfüvekből elő-
állított és hatásában felülmul-
hatatlan gyógyszerkülönlegessé-
g.

Készíti Balázsovich Sándor
gyógyszerész Sepsiszentgyörgy.
A törvényesen védett székely-
havasi »INDASZESZ« kapható 2 és 1
koronás üvegekben az országban
mindenütt. Főraktár Nagyvára-
don Nyíry György örökősei
gyógytárában.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

K. (K.-Daróc.) Utána néztünk a dolognak,
azonban a mulasztás nem minket terhel, mert a
lap rendszeren van indítva. Valószínű, hogy a pos-
tán késlekedik a lap, ott kérjük a hibát korrigál-
tatni. Mi részünkről megtettük kötelességünket.

EMIKE.

IRTA:
HAJDU IMRE.
(Folytatás.) 9.

— Hát uramfia, szénapadlásról, istállóból,
ablakon, granarium tetelyéről, fütőlyukból, ké-
mény mögül, tyukólból csakugy bukdácsolnak
elő az én fiaim pokoli lármával, kacajjal, ki
nyelvet, ki orrot, ki pedig nagy fület mutatta
a nevelőre.

— Csukta bizony maga a kutyát, de nem
engem, hallja maga éhes tollragó schkribler! —
engem sem, tudja meg maga sehonnai, no meg
engem sem, de még engem sem, majd bizony
engem csuk be olyan ember, akinek szolgáló
volt az anyja, apja meg kocsis, maga éhenholt!
ilyen s több ehhez hasonló címek kiabálása
között bujkáltak elő rejtekeikből a fiuk.

Es bátyám mindezeket nyugodtan hall-
gatta végig? kérde István ige.ülve.

— Mit cselekedhettem egyebet? — nevet-
tem rajta.

— Hallatlan, valóban hallatlan!

— Hallatlan? — de hát az nem hallatla-
nabb, egy magamforma öreg embertől azt ki-
válni, hogy mint valami vén bolond éjszaká-
nak idején szaladozzam utánok, hogy össze-
fogdoshassam őket, mikor nappal is tizenhat-
felé szaladnak, ha hébehóba közéjük akarok
csergetni.

A nevelő igen restelni látszott a dolgot.

— Nevelő ur! hisz ön nem jól zárta el
ezeket a semmirevalókat?

— Dehogyan nem instálom alásan, dehogyan
nem! töprenkedik a nevelő, még lakatot is
tettem a kamrára, imhol a lakat kulcsa s ezzel
állításának igazolására egy cigány műhelyben
készült srófos kulcsot nyújtott át.

A kijelölt helyről csakugyan irtózatos
lárma hallatszott.

Mi lehet az? okoskodtunk mindketten,
egymásra bámulva.

— Abán! — talán nincsenek itt mind-
nyájan? gondolám magamban s pálcámnak
bunkós végével kezdtem az előttünk vicákoló
gyermekeket számlálgatni: egy, kettő, — négy
hat, — kilenc, tizenkettő, tizennégy, tizenöt,
tizenhat, — üml itt van mind, még csak egyik
sem hiányzik: menjünk nevelő ur, menjünk!
nézzük meg, hogy hát ott a kamrában miféle
deliquensek orgonálnak s ezzel mindketten a
kamara felé mentünk.

Amint oda értünk, a nevelő óvatosan
nyitja fel a portát, — hát uramfia! csakugy
özömlik kifelé, hogy majd leüt lábunkról tizen-
hat, a miénkhez, korra, testállásra és ruhá-
zatra nézve tökéletesen hasonló zsidó gyermek-
csoport.

— Hal hal hal! hal! tört ki az általános
hahota, mely alig akart véget érni.

— Es hogyan történhetett ez? — hát
igen egyszerűen öcsém! itt Bikfalván igen sok
kis zsidó bolt van, a zsidó boltokban még több
zsidó, kiknek azután temérdek gyermekök van,
ezek a gyermekek kenyeres pajtásai az én
fiaimnak, többnyire együtt vannak s ép ez eset
adhatta magát elmenetelükkor is, midőn az
ügyetlen nevelő fiaim helyett ezeket kárce-
rezte be.

(Folyt. köv.)

Dr. VVOSKIOS GYULA.

A legjobb bizonyítványokkal ellátott intel-
ligens

uri nő,

ki magyar, német és francia nyelven oktatni
képes, továbbá a zongoratanításban teljesen
jártas; nevelőnői állást keres.

Gépiró tanfolyam.

Bémer-tér 1. I. em. 3. Beiratkozások napon-
ként eszközöltetnek. Ingyenes álláskörvetetés.

PFAFF CZÉG
LONDON
PARIS
ÉS
BERLINI
NYAKKENDŐ
ÚJDONSÁGAI
PAZAR VÁLASZTÉKBAN
MEGÉRKEZTEK

DENT GLOVES ÉS FOWNES GLOVES
AVILÁG
LEGJOBB
KEZTYÜI
KAPHATÓK
PFAFF CZÉGNEL

PFAFF CZÉG
VADÁSZ
KÜLÖNLEGESSÉGEI
MEGÉRKEZTEK

Nagy karácsonyi vásár.

Legcélszerűbb ajándéktárgyak

hölgyek és urak részére.

Külön gyermekjáték osztály.

Szép kivitelű gyermekjáték- ujdonságok.

Francia babák óriási választékban és rendkívüli nagy választék játék különlegességekben, melyek legolcsóbban kaphatók

Waldmann Ernő

Diszmuáruk, sport és utazó cikkek üzletében, Rákóczi-ut, az Orsolya-zárdával szemben.

Interurban Telefon 371.

SINGER

VARRÓGÉPEK

a leghasznosabb
karácsonyi ajándékok.

A
SINGER var-
rógépek a
legjobbknak
bizonyultak.

A
SINGER var-
rógépek való-
ságban a leg-
olcsóbbak.

SINGER Co.

varrógép részvénytársaság
Nagyvárad, Zöldfa-utca 33.

Az adventi szent idővel kezdődik

Dr. Prohászka Ottokár
székesfehérvári püspök úrnak legutóbb megjelent
nagyszabású műve:

Elmélkedések az evangéliumról.

E kiváló mű finom biblia-papírra van nyomva s
kis 8-adrét alakban 736 oldalra terjed.

Ára vászonkötésben 8 kor., bőrkötésben 10 kor.
Kapható Buzárovits Gusztáv könyvkiadó-
hivatalában Esztergomban.

Ugyanott kapható az illusztris szerzőnek eddig
megjelent többi nagybecsű műve is, ugyanitt:

*Isten és a Világ. Különös tekintettel a
természet-tudományokra.* Második kiadás. Nagy
8-adrét, 250 oldal. Ára füzve 2 kor. 40 fill., köt-
ve 3 kor. 40 fill.

*A keresztény bűnbánat és bűn-
csánat.* A budapesti m. kir. tudományegyetem
hittani kara által a Horváth-féle jutalommal kitün-
tetett pályamunka. Második kiadás. Nagy 8-adrét,
325 oldal. Ára füzve 4 kor., kötve 5 kor.

*Föld és Ég. Kutatások a geologia és
theologia érintkező pontjai körül.* Harmadik ki-
adás. Nagy 8-adrét, 462 oldal. Ára füzve 6 kor.,
kötve 7 kor. 50 fillér.

Domínus Jesus. Nyolc konferencia,
melyet a budapesti egyetemi templomban tartott dr.
Prohászka Ottokár. Második kiadás 8-adrét, 112
oldal. Ára füzve 1 kor. 20 fill., kötve 1 korona
80 fillér.

A diadalmas világnézet. Második ki-
adás. Nagy 8-adrét, XII. és 292. oldal. Ára füzve
4 kor., kötve 5 kor. 20 fill.

Egyben ajánlom a ftdő urak becses
figyelmébe dúsan berendezett és nagy vá-
lasztéku szent kép, rózsafüzér és ima-
áonyv raktáramat a legjutányosabb
árak mellett.

Mutatvány küldeményeket választás
végett, valamint minta-képeket kívánatra
szívesen küld

Buzárovits Gusztáv,
könyvkiadóhivatala, könyv- és műkereskedése
Esztergomban.

Megnyitlak a Fekete Sas nagyszálloda éttermei.

Nagyvárad valóságos látványosságát
képezi a Fekete Sas éttermei és föld-
alatti (souterrain) vendéglőhelyiségei. Pa-
zar fény közepette a legmodernebb be-
rendezkedés biztosítja a kitünő kényel-
met ezen helyiségekben.

Kitünő magyar és francia konyha, ki-
váló bel és külföldi borok, Dréher féle
dupla márciusi sör.

Társas étkezések céljára a legalkal-
masabb helyiségek állanak rendelke-
zésre. Valóban méltán rászolgál ezen he-
lyiség és annak fáradságot nem kimélő
bérleje BENRÁD ALBERT arra, hogy a
nagyközönség őt pártfogásban részesítse.

Közgazdasági Korona Takarékos és Hitelszövetkezet.

Belépési felhívás

a **Közgazdasági Korona Takarékos
és Hitelszövetkezet**

II. évtársulatába.

A második évtársulat 1909. január hó
1-én kezdődik és tagjait három even at
üzletrészenként 1 korona befizetésére kötelezi.

Három hónapon át történt befizetés
után amennyiben a részletek pontosan
be lettek tartva az összeg 1/3 részét a
betevők kölcsön vehetik.

A beiratások üzletrészenként 20 fillér
beiratási díj lefizetése mellett a Közgaz-
dasági Bank Részvénytársaság (Teleki-u.
10.) üzlethelyiségében s a körözött alá-
írási iven történik.

A heti egy koronás üzletrészeket min-
den helybeli szövetkezeti tag lakására
küldött, óvadékkal bíró pénzbeszedő szolgál
szedi be.

A vidéki szövetkezeti tagok befizeté-
seit a postatakarékpénztár útján portó-
mentesen teljesíthetik.

Közgazdasági Korona Takarékos
és Hitelszövetkezet.

Tüzipát

legolcsóbb napi áron házakhoz
szállítanak

Weiszberger és Társa
tüzifa kereskedők.

Megrendelő iroda: **Stein Lajos**
Nagyvárad, Fő-utca Nyiri ház.

Fatelep: Várad-Velence. — Telefon: 688.

Pénz.

**Olcsó
töketörlesztéses kölcsönt**

10—75 évre folyósít, ugyszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szőlők, földbirtokok

örök árban való **adás-vételét** vagy **bérlését** a legsikeresebb eredményel közvetít.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financiroza.

Faludi Ignác,
volt takarékpénztári titkár,
bankbizományi és hitelforgalmi iroda
Nagyvárad, Mészáros-utca.
Telefon szám 424.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodá-
val szemben.

Allandó raktár: háló, ebédlő
uri szoba és
szalon berendezések, mindennemű modern sty-
szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok rendki-
vül nagy választékban. 220

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak
Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen

BIZTOS ALAP

ANDRÉVIN
SEC
GARANT

ÜDÍTŐ FRISS SZAKEMBEREK
ZAMAT. ELISMERÉSE.

HASTOMÁNTOS REMEK KIVÁLÓ
FRANCZIA ILLAT. APRÓ GYÖNGY.

NAGY GONDAL SAJÁT MINTA-
BEVÁLLÁSOK KÉZELÉS. ELKÍSÉRLETES SZERVI
BORDOK KÉZELÉS. GONDOZÁS. SZŐLŐBIRTOK.

Kapható minden elsőrangú vendéglőben és kávéházban.

Kovács József
katonai- és polgári cipész.
Ortophéd munkák.
Nagyvárad, Beöthy Ödön-utca 35.

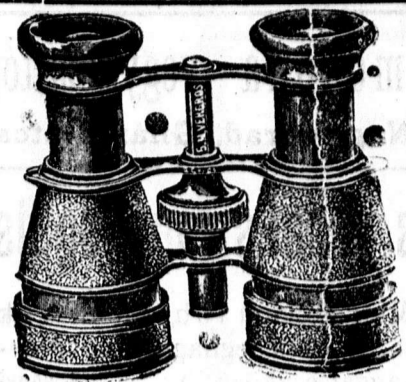
Az téli ujdonságok már megérkeztek!!

Férfi kalapok, ingek, nyakkendők, és zsebkendők különlegességek, női berliner, gyapju és selyem kendők, és escharpok. — Schroll féle sítónok és vásznak paplanok mesés olcsó árakban! Szabó kellékek, bélés áruk!

Kézimunkák és minden hozzávalók !! FELTŰNŐ OLCSÓ ÁRAK !!

KLEPFER ALBERT

— FÉRFI ÉS NŐI DIVATÁRUHÁZÁBAN. —
Nagyvárad, Teleky-utca 28 szám.
:: TELEFON 703. ::

Megfelelő szemüvegek orcsiptetők, francia színházi látcsövek, kipróbált hőmérők, mérnöki műszerek nagy választékban kaphatók

Klein Húgó

látcsészénél Nagyvárad, Rákóczi-út (Orsolya zárda.)

Javítások rögtön eszközöltek! Saját műhely!

KRIEGNER-féle REPARATOR Törv. védve.

évtizedek óta nagy sikerrel használtatik csusz és kőszvény ellen.
Kis üveg 1 korona. Kapható: Nagy üveg 2 korona.
„Korona“ gyógyszerárban, Budapest, VIII., Kalvin-tév (Baross-u. sarak).
Postai szétküldés naponta.

**Még csak néhány napig!
Huzás már 1908. évi december 30-án.**

Magyar királyi
jótekonyczélú államsorsjáték
Főnyeremény 150,000 kor. készpénzben.

Egy sorsjegy ára 4 korona.
Sorsjegyek kaphatók a m. kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapesten (Vámpalota), valamennyi posta-, adó-, vám- és sóhivatalnál, az összes vasuti állomásokon s a legtöbb dohánytőzsdében és váltótűzletben.
Magy. kir. lottójövedéki igazgatóság.

Rozenzweig Róza (férj. Goldstein)

volt cs. és kir. szabadalom tulajdonos. Első orvosilag elismert
Párisi Mellfűző Műterme. Alapított 1890-ben.
Nagyvárad, Rákóczi ut (Fő-utca.) Telefon 623. sz.

6 óra alatt mérték szerint pontosan és lelkiismeretesen készít párisi és brüsszeli fűzőket, csipőszorítókat, reform késmárki-féle nadrágok, testegyenestők. Raktáron tart 10 000 darab PÁRISI és ZIRKLIS fűzőket, MODELLEKET és mind e szakba vágó kellékeket óriási választékban. Karácsony és ujév alkalmával 25% engeümény.

Gőzmosóda vegytisztítógyár

== Nagyvárad, Gilányi-utca. ==

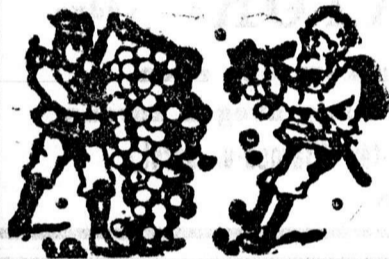
Mos, vasal s vegyileg tisztít

Mindennemű fehérneműk mosását a legnagyobb pontossággal eszközöljük. — A vegyi tisztítóknban női és férfi-ruhák, blousok, függönyök, szőnyegek a legszakoszerűbben lesznek elkészítve.

A ruhák el- és hazaszállítását saját kocsiainkkal eszközöljük.

Vidéki és városi telefon szám 398

Szőlő-oltványokat

szállít,
fajtisztaságáért
jótállva
legdusabb
választékban a már
évek óta
elsőnek

és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep.

Tulajdonos: **Caspari Frigyes,**
Medgyes 39. sz. (Nagyküküllő-megye)
Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkező elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől is szívesen mint irásbeli bizonyítást szerezhet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbízható ságáról.

Öz. dr. DEÁKNÉ

kitűnő hirnevű

fogműtermében

huszonhatévi gyakorlatom alapján legjobb anyagokból művészi kivitelben minden ebbe a szakmába vágó munka készül. Nagyvárad, Kossuth-utca 2. szám, a »Fekete Sas«-sal szemben.

➡ Átköltözés miatt leszállított árak. ➡

SOMLYÓ V. IGNÁCZ előbb Weinstock Fülöp

óra, optikai és fényképészeti cikkek raktára
NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 3.

Átköltözés miatt állandóan leszállított árakban árusítja kifogástalan áruit.

Szép és becses karácsonyi és újvi ajándéktárgyak.

MOSKOVITS FARKAS és Társa

cipő és csizmagyár. Császári és királyi közös hadsereg szerződéses szállítók.
Nagyvárad.

Fiókküzetek:

Nagyvárad, Rákóczi ut Bazar épület.
Kizárólag finom különlegességek.

Nagyvárad, Kossuth-utca Gyár épület.
Finom és közönséges lábbelik.

Budapest, Rákóczy-ut 64. Budapest,
Andrássy ut 17. Pécs, Király-utca 7
Petrozsény, Főtér. Sarajevo Rudolf u. 10.

Eredeti Gyári szabott árak!!!

Csak egy papírt szívunk, ez pedig

ABADIE.

BELÉPÉSI FELHÍVÁS.

A „Biharmegyei Korona Takaré- és Hitelszövetkezet“

1909. ÉVI JANUÁR HÓ 1-ÉN ÚJ ÉVTÁRSULATOT
KEZD, MELY 1911. DECEMBER VÉGÉIG TART.

A szövetkezetbe tagul bárki beléphet, ha legalább egy üzletrészt jegyez, vagyis legalább 1 koronának heti befizetésére kötelezi magát. A befizetett összeg három év leteltével, kamat és nyereséggel együtt a résztvevőknek készpénzben fizettetik vissza. Minden tag több üzletrészt jegyezhet.

A befizetési könyvecskék mindjárt a belépés alkalmával szolgáltatnak ki.

Vidéki tagok a befizetéseket posta cheque által teljesíthetik (portómentesen). A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és tagjainak lehetővé tenni, hogy szükség esetén gyorsan olcsó kölcsönhöz juthassanak, nemcsak a befizetett összeg erejéig, hanem azon felül is. Most végződő évtársulatunk is igen szép eredménnyel működik; tagjai a rendes takarékpénztári kamatlábnál jóval magasabb osztalékban részesülnek.

A szövetkezet helyisége a „Biharmegyei Takarékpénztár“ I. emeleti üzlethelyiségében van, Nagyváradon, Kossuth Lajos-utca 3. szám alatt.

Jegyzések itt, valamint a földszinten lévő váltóüzletben már a mai naptól kezdve elfogadjatnak, melyek mielőbbi eszközzésére felkérjük a szövetkezet t. tagjait, valamint az újonnan belépni szándékozókat.

Nagyvárad, 1908. november hó.

534 1-16

A „BIHARMEGYEI KORONA TAKARÉK- ÉS HITELSZÖVETKEZET“ IGAZGATÓSÁGA:

Dr. Wallner Ödön Fleischhackker Gyula Pekanovits Imre
Schwartz Ferenc Weinberger Jakab

Karácsonyi ajándéknak alkalmas imakönyvek, ifjusági iratok, képeskönyvek, képeslap albumok, festék-dobozok s írókészletek a legnagyobb választékban kaphatók SEBŐ IMRE könyv- és papirkereskedésében Nagyváradon, Rákóczi-ut. ☐

➔ Megérkeztek az összes őszi és téli ujdonságok ➔

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-téri nagy áruházába,

minden cikkben, őszi és téli modell-felöltők, angol és skót kosztüm-szövetek, blouse-selymek, szörme-collor blouseok és szoknyák igen nagy választékban és rendkívül jutányos árban árusítatnak.

== A lelegegánsabb és legjobb kivitelű ==

angol kosztümök, francia ruhák, őszi és téli

peluche és szörme felöltők, ez évben ismét megnagyobbított saját mütermeimben szintén rendkívül jutányos árban vállaltatnak el. Müvezető főszabász: BÖHM. J. ur, az ARVAY JÁNOS és TSA budapesti cs. és kir. udvari szállító cég volt főszabásza.

Ifj. Kohn Sámuel Bémer-tér.

Cipők! Kalapok! A legtartósabb
: kivitelben! :
Leitner Lázár cégnél Zöldfa-utca.

NEUMANN M. cégnél

cs. és kir. udvari szállító **Nagyvárad (Kishidő.)**

Kizárólag saját készítményű férfi- és női ruhák készítésén és mérték után óriási választékban kaphatók. — Városi és vidéki telefon 88.

Megérkeztek LEITNER MÁRTON céhez

a téli idényre óriási választékban a legújabb divatu batizottok, (Mideira) fehér és színes ruhavásznak, piquet, zefir, csipkekelmék hozzávaló diszkekkel. Szép és divatos ruha, blouz-selymek, pouplin, grenadin és nyári kelmék.

Fülöp István Európa szállodája.

Nagyvárad legkellemesebb látogatott, szórakozó helye. Kiváló egészséges hegyi levegő. Villamos megállóhely. Telefon. Naponta pompás cigányzene. A vendéglős saját termései, kiváló boraival, finom Dreher sörral szolgál a közönségnek. Elsőrendű konyha. A szoba árak igen mérsékelték. Az előkelően berendezett szállodát és a gyönyörű éttermet ajánljuk a közönség figyelmébe.

Szép kép keretet készítenek olcsón és gyorsan

— SZICHTA TIVADAR üveg kereskedésében —
Kossuth utca 2.

Ugyanott szép porcellán és üveg szervizek, nagy választék alpaca és China ezüst evőeszközökben.

Aki a szép fehérneműt szereti, adja azt mosás

és vasalásra a **Gőzmosóda és vegytisztító gyárba,** NAGYVÁRAD, Gilányi-utca 5-7. (Saját gyártelep.) Vegyileg tisztítanak férfi- és női felső ruhák, egyenruhák, kelmék, kézimunkák, szőnyegek. Kivánatra a mosni való ruhaneműket a gőzmosóda kihordói által bárhol elvitetnek és pontosan hazaszállítatnak. — Városi és vidéki telefon 398.

PREIS R., ágynemű raktára NAGYVÁRAD, Kossuth u. 12.

Intézeti ágyneműk, paplan, madrac, szalmazsák mértékre és készen kapható az ágynemű raktárban Kossuth-utca 12. sz. Foszott toll : : állandóan raktáron. : :

PREIS R.

Üdülőknek! Az összes keresettebb kül- és belföldi ásványvizek állandóan friss töltésben.

Kirándulóknak! Naponta friss tea-vaj, liptói-turósajt, szalámi és főtt prágai sonka, legelőnyösebb áron beszerezhető.

Friedl és Jörösnél

Szent László-tér és Kert-utca sarkán.

KORCSOLYA különlegességek

— kizárólag TARSOLY és RISZTÓ-nál —
kaphatók Rákóczi-ut 9. szám Öváry-palota.

Értesitem a n. é. közönséget valamint igen tisztelt megrendelőimet, hogy a téli idényre angol, skót és belföldi különlegességeim megérkeztek.

Kiss István uri-divat szabó

— Színház-utca Adorján ház. —
Pontos kiszolgálás. — Modern szabás.

BARTOS H. és TÁRSA
NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 2., Bazár-épület.

Kizárólagos harisnya és ernyőkülönlegességek. Állandó nagy raktár férfi-, női- és gyermekharisnyákban a legegyszerűbbtől a legfinomabbig, továbbá eső- és napernyők! Folytonos újdonságok!

!!! Javítások gyorsan eszközöltenek !!!

Ujlaky István divat és ortopéd
= czipész =

NAGYVÁRAD, Szent János-utca 4.

Készít mérték után a legfinomabb anyagból a legszebb divatszabású uri és női cipőket. Alapított 1894. évben.

Klepfert Albert Teleky-u. 28.

Óriási választékban nyakkendők, ingek, harisnyák, keztük és napernyők meglepő olcsó árakban.

Czipóth Ferenc

Pannonia vendéglős kellemes téli kertjében és éttermeiben kiváló italok és ételekről gondoskodva van. **Minden nap zene.**

SEBŐ IMRE

könyv és papir-

:: kereskedése. ::

Nagyvárad, - Rákóczi-út.

GELBERG A.

uri divat szabó

Beöthy Ödön-utca 21. sz.

állandó raktár a divatosabb kelmékből.

KOVACS JÁNOS

elsőrangú cukrászati specialista

Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.

Városi telefon 806. Megyei telefon 120.

Fűszer és csemege üzlet

Adorján palota. Színház-u. 4. szám.

Friss tea-vaj. 1 liter Vacuum petróleum
11 kr. Kivánatra házhoz szállítatik.

Wohl Albert.

Hölgyek figyelmébe !! Vajda és Róna

Csinos blousok 98 kr.-tól kezdve — cégnél —

Kiváló szabású aljak 3-50 „

Izélés pongyolák 2-98 „ **Nagy-Várad,**

Rendkívül árszállítás dec. 31-ig. : Szent László-tér. :

A nagy-piac téri 60 sz. házban egy
üzlethelyiség

minden órán **KIADÓ.** Értekezhetni:
a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 4. szám.

Legjobb varrógépek, kerékpárok, beszélőgépek kaphatók

Kalenda János cégnél

NAGYVÁRAD, Szent László-tér

(a Holdas-templom mellett.)

Ugyanott szakszerű javító műhely. — Telefon 245.

A Kis-piac téren KEPES DEZSŐ

óra, ékszer és látszerüzletében a legolcsóbban lehet órát, ékszer és látszer javíttatni jótállás mellett. Ugyiszintén elismert legolcsóbb bevásárlási forrás mindenféle zseb-, fali- inga- álló és ébresztő órákból, optikai cikkekből és chinaezüst tárgyakból.

Szíves pártfogást kér **Kepez Dezső,** NAGYVÁRAD, Kispiac-tér.

Ujváry Vilmos bádogos

Szent János-utca 12.

Fennáll 42 év óta.

Pál Sándor épület, portál- és műbutorasztalos.

Készíték bármilyen dolgot pontos és szakszerű kivitelben a legsolidabb árak mellett. Rákóczi-ut 10. szám. (Stern-palota.)
— Szaniszló-utcai oldalon.

Harmos János Naponta 3-szor

:: pékmester :: friss sütemény.

NAGY-VÁRAD,

:: Uri-utca. :: Sütések elfogadtatnak.

Fodrász-üzlet átvétel.

A n. é. közönség szíves tudomására hozom, hogy Szent János-utca 37. szám. alatti Boczonyi Ferenc fodrász üzletét átvettem s azt az eddigi szolid alapon pontosabb kiszolgálással tovább vezetem. Az eddigi tisztelt vendégek és jó ismerőseim szíves pártfogását kérem. Tisztelettel

VERES JÁNOS fodrász.